

Проведений у 2013 р. моніторинг показав, що у розсадній оранжереї Ботанічного саду вирощується близько 410 видів рослин, з яких білокрилка оранжерейна заселяє 48 видів, або 11,7 %. В оранжереї водних рослин вирощується 380 видів, із яких 4 види рослин пошкоджуються цією комахою, це становить лише 1,05 %. У пальмовій оранжереї вирощується 649 видів рослин, 18 із яких (або близько 2,8 %) заселяє білокрилка оранжерейна. В оранжереях хвойних рослин вирощується близько 140 видів, а білокрилка оранжерейна заселяє лише 2 види рослин (0,28 %). В оранжереях сукулентних рослин вирощується понад 2500 видів, із яких білокрилка оранжерейна заселяє лише 4 види (0,16 %).

У Ботанічному саду ім. акад. О. В. Фоміна білокрилку оранжерейну у 2013 р. не виявлено лише в папоротевій, орхідній та бромелієвій оранжереях.

Найбільшу кількість видів рослин білокрилка оранжерейна заселяє в реалізаційних оранжереях. Із 20 видів, що вирощуються в цих оранжереях, на 13 (65,0 %) виявлено цього шкідника.

Отже, білокрилка оранжерейна — небезпечний шкідливий вид, в умовах Ботанічного саду розвивається протягом року в захищеному ґрунті. Поліфаг, здатний пошкоджувати понад 100 видів рослин.

УДК 632.762.12 (477.54)

М. О. Шинкаренко³⁵, магістрант

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

**ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ ХЛІБНОЇ ЖУЖЕЛИЦІ НА ПОЛЯХ
ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ПП «АНДРІЇВКА» КЕГИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Протягом вегетаційного періоду пшеницю пошкоджують шкідники, що впливає на якість зерна та врожайність.

Дослідження проводили на полях озимої пшениці ПП «Андріївка» Кегичівського району Харківської області.

Мета досліджень — визначення динаміки чисельності хлібної жужелиці в господарстві та визначення технічної ефективності захисних заходів. Методика досліджень загальноприйнята.

У 2012 р. на посівах озимої пшениці ПП «Андріївка» найбільш поширеними були хлібний жук-кузька (*Anisoplia austriaca* Hrb.), хлібна жужелиця (*Zabrus tenebrioides* Geoze), пшеничний трипс (*Haplothrips tritici* Kurd), клоп шкідлива черепашка (*Eurygaster integriceps* Put).

Мала хлібна жужелиця (*Zabrus tenebrioides*) є одним з основних видів комах-шкідників посівів озимої пшениці. Вона пошкоджує також жито, овес,

³⁵ Науковий керівник — Білецький Є. М., доктор біологічних наук, професор.

ячмінь, рис, кукурудзу, але найбільшу загрозу створює для посівів озимої пшениці, розміщеної після стерньових попередників.

За нашими даними, жуки хлібної жужелиці почали заселяти рослини озимої пшениці в I декаді червня при середньодобовій температурі повітря 22,5°C і відносній вологості повітря 55 %. У подальшому ми відмітили наростання чисельності шкідника на посівах. Максимальна щільність шкідника була виявлена у II декаді червня при середньодобовій температурі повітря 25,6°C, відносній вологості повітря 53,5 %, ГТК 0,84. Вона становила 7,6 екз./м², що перевищувало ЕПШ (3–5 екз./м²). З метою зниження чисельності шкідника проведено обприскування посівів інсектицидом Актара к.с. з нормою витрати 1,5 л/га. Технічна ефективність інсектициду — 77 %.